

[Aksel Larsen.]

ning. Jeg tror, man skulle interessere sig mere for det, man kunne kalde avanceglidning eller profitglidning. Jeg er af den opfattelse, at det er ganske rigtigt, hvad hr. Gregers Hansen her hævder — og han kender materialet — nemlig, at de private bygherrer sikrer sig en risikomargen på ikke mindre end 20 pct., og at der i denne risikomargen indgår et betydeligt beløb i merpris til håndværkerne, en merpris, som de kan opnå hos det, hr. Gregers Hansen kalder „forstående bygherrer“.

Hvis man vil tale om lønglidning, og hvis man er så bange for det, man kalder sortbørslønninger o. s. v., skulle man tage og kigge lidt på, hvor meget arbejdslønnen i grunden betyder for byggeriet, og se på, hvad der ellers er medvirkende til at fordyre byggeriet. Det vil da vise sig, at det slet ikke er arbejdslønnen, der er det alvorlige problem, men at det er helt andre omkostninger, det drejer sig om; det er forhøjede grundpriser, det er risikomargen for bygherrerne, det er højere priser til bygningsentreprenørerne og al den slags, og det er jo netop dette, at det private byggeri har øjnet en mulighed for profit og for ekstra profit ved hjælp af den nye lov om boligbyggeri, som har bevirket, at det private boligbyggeri, der er i gang, er så dyrt, eller rettere sagt at m²-prisen, når man skal leje lejligheder i dette byggeri, bliver så ganske urimelig høj. Det materiale, jeg har haft lejlighed til at stifte bekendtskab med, siger mig, at dette private byggeri vil blive så dyrt, eller rettere sagt at den leje, man vil forlange for det, vil blive så høj, at lejeniveauet i nybyggeriet kan forventes at blive dobbelt så højt, som det var for 1 år side, i hvert fald hvis man sammenligner den leje, det private byggeri vil beregne sig, med den leje, der var gældende i det for 1 år siden dominerende byggeri, nemlig det statsstøttede, det sociale boligbyggeri.

Tillad mig at citere en anden sagkyndig, forbundsformand Hans Andersen, der i tidsskriftet „Som vi bor“ for februar 1960 oplyser, at boligselskabet Lejerbo i flere år har haft forkøbsret til en grund i Hillerød til 5 kr. pr. m². Forkøbsretten var imidlertid betinget af, at der inden en bestemt dato kunne opnås statslånstilsagn. Dette tilsagn opnåede man ikke inden fristens udløb, og

så blev grunden solgt til anden side, altså til privat byggeri, for 9 kr. pr. m². Den slags forhøjer naturligvis lejen ganske betydeligt, når byggeriet er færdigt.

Hr. Hans Andersen har i et interview til Ekstrabladet den 11. februar sagt:

„Nu er ikke alene København blevet meget fattig på nye byggegrunde, men mange andre store kommuner i landet, bl. a. Ålborg og Århus, og de nye kommunalbestyrelser har ikke helt fulgt de gamle veje med kommunale grundkøb. Tværtimod er der eksempler på, at kommuner har solgt rask væk af de byggegrunde, der var erhvervet af tidligere kommunalbestyrelser. Her ved København er det nærmest tragisk at se, at byggegrunde sælges til 6-7 gange vurderingssummen. Man har endda eksempler på, at ganske almindelige villagrunde sælges til 100 000 kr.“

Hr. Hans Andersen siger videre:

„Danmarks Lejerforbund har for nylig over for regering og folketing krævet, at der gives kommunerne ret til at ekspropriere egnede arealer til boligbyggeri. I dag kan kommunerne kun ekspropriere til offentlige formål i traditionel forstand, men vi mener, at det i højeste grad er et offentligt anliggende at skaffe boliger på vilkår, som almindelige mennesker økonomisk kan klare, og at lovgivningen derfor må udvides.“

Jeg er ganske enig i dette synspunkt, men det er naturligvis klart, at dette i allerhøjeste grad er en form for statsregulering. Jeg vil blot ønske, at man vil gå den vej.

Jeg har lyttet interesseret til debatten, navnlig til hvad der er sagt fra venstres og de konservatives side, og jeg konstaterer — og det er ikke uden ubehag — at den gennemgående tone i talerne af venstres og det konservative folkepartis ordførere lå på linje med, hvad der har været skrevet i Politiken, der dog angivelig er et radikalt organ, i en ledende artikel den 17. februar i år. Der skrev man:

„Tag det nu roligt, der er i den foreliggende situation al mulig grund til at bevare hovedet koldt.“

Det var en advarsel fra Politikens side imod at gribe ind i byggeriet; det var en opfordring til at lade det gå videre, som det er gået hidtil med privat spekulation, med